

ደፋኢ ድንኩል ዶ? ፀርፊ!

ብዓብለሎም መለስ

እዚ ቃል እዚ ኣብዛ ዓባይ ዓድና ዕድመ ፀገብ ካብ ዝበሃሉ ቃላት እቲ ሓደን ዋናን እዩ። ምስቲ ንነዊሕ እዋን ዘዋህለልናዮ ሰናይ ምምሕድራዊ ስርዓት ፣ ተታሓሒዞ ዝመፀ ሰናይ ቃል ይመስል። እዛ ፅሑፍ ምናባዊ ሓሳብ ራእሲ ኣሉላ ኣባነጋ (ኣሉላ ወዲ ቁቢ) እያ ክተቐርብ። ወዲ ቁቢ እቲ ጅግና ከምዚ እንዳበለ ይሓስብን ይሃረብን ነበረ።

ኣብ ዙፋን ወይካዓ መድረክ ስለ ዝተቐመጡ ወይካዓ እንክይፈተዉ ካብ ሕቕ ገዛእቲ ስለ ዝወፁ፤ ኩሉ ዝፈልጥዎ ዝመስሎም የዋሃን ኣብ ዘበንና ኣለዉ፤ ንሓዋሩ እውን ከህልዉ እዮም እሞ ኣጆኩም ኣይትረበሹ ኣይድነቕኩም እውን። መንገፍ ኣለኩም እኳ ዝብሎም ፀላኢኦም እዩ። ብሓቂ መሕዘኖ!

ኣበይን መዓዝን ምውላደይ ኩሉኩም ስለእትፈልጥዎ ኣየውገዐክሙን፤ ካብ ከመይ ዓይነት ስድራ ምምፀኣይ እውን። ዕድመ እንዳወሰኩ ክኸይድ ከለኹ ጅግና ምኃን ይምነ ነይረ። ብስሩ እውን እቲ ዝተወለድኩሉ ዓዲ፤ ዓዲ ጀጋኑ እዩ እሞ እንታይ ከ ክምነ ኢልኩምኒ። . . . ኢለ ኢለ ግን ስሙይ መራሒ ሰራዊት እቲ ተባዕን ፍትሓዊን ብሕታዊ ንጉሰ ነገስት ዓባይ ኢትዮጵያ ኮይነ ተሰይመ። ብቲ ንጉሰ ነገስት ንዝተውሃበኒ ዓብይ ሓለፍነት ንምፍፃም ላዕልን ታሕቲን ምባል ጀመርኩ። ብሰሩ እውን ኣካል ትግራይ ዝነበረት ሓመሴንን ከባቢኣን እውን ንኸመሓድራ

ተዋሃበኒ። እዚ ማለት ከም እኒ ንጉስ ሸዋ፣ ንጉስ ጎጃም፣ ብቲ እዋን ኣካል ኢትዮጵያ ካብ ዝነበረ ሓደ ክልል የማሓድር ነይረ ማለት እዩ። መቐስ ከምቲ እትፈልጥዎቶ እቶም ገዛእቲ ዝበሃሉ በይናይ ዘመን ይንበሩ ብዘየገድስ ኩሉ ሻዕ ህዝቢ ምብዳል እይገድፉን እሞ እቶም ናይ ሓማሴንን ከባቢኣን መራሕቲ ህዝቢ እውን ነቲ የዋህን ምስኪንን ህዝቢ እንዳበደሉ፤ ብሰላም ሰሪሑ ከይነብርን ንንጉሰ ነገስት ስርዓት ከማርርን ለይትን ቀትርን ምስ ኣፀገሙለይ ንሓዋሩ ክምፅእ እንተኮይኑ እንድዲ እምበር፤ ብቲ እዋን ግን ኣይነበረን እሞ፤ ገመድ ኣብ ጫፉ ከዓ ገረወይናይ ብምእሳር ካብ በሪ ጀሚረ እስካዕ እቲ ዙፋነይ ነቲ ብዱል ህዝቢ ክሰምዕ ባዕለይ ኣቕረብኩሉ። ብዙይ ምክንያት ከዓ ብዙሕ ህዝቢ ፍትሒ እንዳረኸበ እንትኸይድ እንዳተሓጎሰ ነቲ ናይ ንጉሰ ነገስት ስርዓት ተኣማናይን ተገዛእይን ኮነ። ፍትሒን ስርዓትን እውን ሰፊነ። ካብዚ ዝተልዓለ ከዓ ምስላ ተዘረበለይ፤ “ **ፍትሒ**

ከም ኣሉላ፤ ፅድቂ ከም ላሊበላ”። በቲ ዝነበረኒ ጅግንነት ኣሸንካይዶ ደቂ ዓደይ ኢትዮጵያዊያን እቶም ወረርቲ እውን ይፈርሑን ይድንግፁን ነበሩ። ገልገሊኦም እማ ካብ ሰውነት ቅርፅን መጠንን ዳርጋ ኣውጺኦምኒ ግዲ ክንዲ እምባ ሶሎዳ! ዝመስሎም ዓንዛራት ነይሮም እዮም።

ብዝኾነ ኮይኑ ንጉሰ ነገስት ብደረት ካብ እንዋሰኖ ጎረቤት ብፍላይ ንካልኣይ ግዘ ጎንደርን ቅርስታታትን (ቅድም እንትብል ብስንፍንኡ ንጉስ ተክለሃማኖት ጎጃም ተሳዒሩስ ጠፊኦ እያ ነይራ) ከጥፍእ ተሃንዲዱ ይመፅእ ዝነበረ ናይ ማህዲስት ወራሪ ንክንገጥም ክተት ኣዋጅ እንትእውጁ፤ ወዮ እቲ ብዙሕ ጅግንነታዊ ስራሕቲ እንዳሰራሕኩ ዝመፃእኩን ስሙይ ጀነራሎም ኣነ እንዳሃለኹ ስጋ ግዲ ስዒራቶም ወይካዓ ክፉእ መኻሪ ውዒልዎም ናይቲ ውግእ ጀነራልን ኣዛዚን ንወዲ ሓዎም ራእሲ ጉግሳ ሂቦም ኣቐየሙኒ። ካብቲ ናትና ናይ ውሽጥና ፀገም ብላዕሊ ናይ ደገን ክፉእን ወራሪ እንዳሃለወዶ እዙይ ባ እቲይ እባ ይብሃል ዋ! ኩሉ ገዲፍና ናብቲ ውግእ ኣተና። ናብ ምዝሃም ገፁ እንተብል ግን ዘይተሓሰበ ነገር ኣጋጠመ። ንጉሰ ነገስት ተሰውኡ፤ ሰራዊት እውን ንጉሱ ዝጠፍኦ ዕስለ ንህቢ መሰለ። ኑዛዘ ተገይርሉ ዝነበረ ራእሲ መንገሻ እውን ወራሲ ንግስነት ኮነ።

ሞት ንጉሰ ነገስት ኣጋጠሙና ደኣ እምበር እቲ ወራሪስ ቀርሲምና ቀርሲምና ኣባሪርናዮ ኢና። መቐስ ውዕሎን ዓወትን ውግኣት ክንደይ ኢሊ እዩ ከውገዕካትኩም፤ ብዙሕ እዩ፤ ምብዝሑ ጥራሕ ዘይኮነስ ዓወት ኩሉ ሻዕ ናትና ነይሩ። ክንድዚ ዝኣክል መስዋእቲ እንዳከፈልና ዘባፃሕናያ ሓይሊ መንግስቲ ሰኣን ኣታሓሕዛ ምናልባሽ እውን ደቅናን ደቂ ደቅናን ዝዕብለሉሉን ዝብደልሉን ኣካያይዳ ይኸየድ ስለ ዝነበረ ክፉእ ነገር ይረኣየኒ ነበረ፤ ብፍላይ ራእሲ መንገሻ እታ ሓሳበይ እንተዘይሰሚዑኒ ወይካዓ ሰናይ ሓሳብ ባዕሉ ምሕሳብ እንተኣቢያቶ።

እታ ናተይ ሓሳብ ከምዚ እያ እትብል ነይራ። ማህዲስት ካብ ሰዓርናዮ ብገፅ ደቡብ ካብ ዘለና ናይ ነዋሕ እዋን ናይ ስልጣን ተናሓናሒን ፀላኢን ብቐሊሉ ዝስዓርን ዝሓሸ ዓወት እንረክብሉን እቲ ብሰሜን ገፅ ኣቢሉ ናብ ኣስመራ ይወርወር ዘሎ እዩ እሞ ንዕኡኡ ኣቐዲምና ወቐዕና ባሕሪ ሒዝና ከምቲ ቀደምና ማእከል ኩሉ ነገር ንኹን ኢሊ ሸው ኣበልኩ። ብፍፁም ብዘይተሓሰበ መልክፁ ግን ራእሲ መንገሻ ነቲ ናተይ ምኽሪ ገዲፉ በታ ኣጉል ኩርዓቱ ተጠቐሊሉ፤ ካብ ኩሉ ከይኮና ንክንተርፍን ወያ ዝፈራሕክዋ ንክትበፅሕን

ምክንያት ዝኮኑ ዘየድልዩ ምልዛብን እሞ ከዓ ሓይሊን ዓቕሚን እንዳሃለወና፤ ምስ ናይ ደቡብ ንጉስ ጀመረ። ብቐሊሉ ከዓ ብዙሓት ፀገማት ብፍጥነት ኣብ መንጎና ኣተዉ። እቲ ዝተፈፀመ ስሕተት ውፅኢቱ እሻዒቱኡ እኳ ጀሚሩ እንተነበረ ካብኡ ብዝከፍእን ብዝገደደን ብደቅና ከም ዝበፀሕ ይፍለጠኒ ነበረ፤ ንሱ ጥራሕ ዘይኮነስ እቲ ናታቶም ወቀሳ እውን ይረአየኒ ነበረ። እንታይ እሞ ክግበር ኢልክምዎ ደቀይ?

ድሕሪ ሞት ንጉስ ነገስት ዘርኢ ንጉሳዊያን ኢና ዝብሉ ምኹሓት ግን ከዓ ኣብ ምፍጣር እቲ ስርዓት ክንዲ ጭፍሪ ኣበርክቶ ዘይብሎም፤ ከይፈተዉ ሓይሊ እንዳጠለመቶም ናብ ዘይደልይዎ ረግረግ ኣተዉ። ብዙሓት ሽግራት ዓይንና እንዳረኣና ካብቲን ካብቲን ተኣኻኽቡ። ወዮ ዕረፍቲ ክትረክብ እያ ተባሂላ ዝነበረት ትግራይ እውን ዝኸፍእ ነገር ይመፃ ከም ዝነበረ ይፍለጠኒ ነበረ። ኤርትራ እትብሃል ዓዲ ተፈጠረት፤ ነንሕድሕድና ተባላፅና፤ ሕብረትን እሂን ምሂንን ዝብልዎ ነገር ሕልሚ ኮነ። ብገፅ ደቡብ ካዓ እቲ ማእከል ሓይሊ ኣዳኪምካ ባዕልኻ ማእከል ሓይሊ ንምኳን ጉያ ጉያ ይብሃል ኣሎ። ኣብዚ መንጎ እዚ ኣነ ብጣዕሚ ሕርር ይብል ነበርኩ። እዙይን ወዲዙይን ንከይመፅእ ባሕሪ ክንቆፃፀር፤ ማእከል ሓይሊ ኣብዚ ኣብ መቐለና ንኸኸውን ዝምነዮ ዝነበርኩ ትምኒት ብሓልዮትን ፈቓድን ፈጣሪ ካብ ንጉሳዊ ስድራ ስለ ዝተወለዱ ጥራሕ ኩሉ ዝፈልጥዎ ዝመስሎም ስለ ዝበዝሑ እሞ ከዓ ባዕሎም እኳ ዘየድሓኑ፤ ካብዚ ሓሊፉ ከዓ ብብዙሕ መልክዑ ልዕሎም ምኳነይ ብዓይኖም እንዳረኣዩ፤ በእዝኖም እንዳሰምዑ፤ ነቲ ከይፈተኩን ከይወሰንኩሉን ኮታስ ዋላ ሓንቲ ክገብሮ ዘይክእል ምንጨይ እንዳጠቀሱ ወዲ ደፋኢ ድንኩል እንዳበሉ ንዓይ ምንሻው ጀመሩ።

መበቆል ኩሉ ነገር ኢና እሞ ነቀፅሎ ስለ ዝበልኩ፤ ነዊሕ ራእይ ስለ ዘካፈልኩ፤ ስልታዊን መሃንዲስ ውግእን ክንዲ ዝኾንኩ ካብዚ ዝተልፀገ ከዓ ምክንያት ብዙሓት ዓወታት ስለ ዝኾንኩ፤ ብዙሕ ተሃሲና ፀኒሕና ኢና እሞ ካብ ድሕሪ ሓዚ ከይድገም ንሓወሩ ነቃብዎ ስለ ዝበልኩ፤ ዓባይ ትግራይና ከይተከፈለት ትቐፅል ስለዝበልኩ፤ ስልጣን እኳ ኣካፍሉኒ ዘይበልኩ፤ ብኣንፃሩ ግን ከምቲ ንሳቶም ሓሲቦምሉ ዘይተወለዱ ኣነ እውን ከምኡ ሓሲበሉ ከም ዘይተወለድኩ ምኳነይ ምሕሳብ እኳ እንተኣበዮም ካብቲ ዝንፅቅዎ ወፂኦ ስመይ ሃኒፀ ምኳነይ ዘይምፍላጦም ኣግረመለይ። ካብቲ ናታቶም ዘርኢ ንጉሳነት ናተይ ወዲ ደፋኢ ድንኩልነት በሊፃ። እንኳፅ እባ ወዲ ደፋኢ ድንኩል! ኮንኩ።

ኣብ ዙፋን ወይካዓ መድረክ ስለ ዝተቐመጡ ወይካዓ እንክይፈተዉ ካብ ሕጽ ገዛእቲ ስለ ዝወፀ፤ ኩሉ ዝፈልጥዎ ዝመስሎም የዋሃን ኣብ ዘበንና ኣለዉ፤ ንኣዋሩ እውን ክህልዉ እዮም እሞ ኣጆኩም ኣይትረበሹ ኣይድነቕኩም እውን። መንገፍ ኣለኩም እኳ ዝብሎም ፀላኢኦም እዩ። ብኣቂ መሕዘኖ!

ደቡባውያን ኣይሎም የዕርዮም ምስ ጨበጡ መሊኡ ኣይተዳኸመን ዝበልዎ ኣይሊ ታጋሩ መሊኦም ንምድኻም ነንሕድሕደና እንትከፋፍሉና ነቲ ሸርሒን ውዲትን ምስትውዓል ዝኣበዮም እቶም ደቂ ዓደይ፤ እሞ ከዓ ደቂ ንጉስን ዘርኢ ንጉስን፤ ግን ካብቲ ግዳማዊ እቲ ውሽጣዊ ፀገሞም ሰማይ በፅሖ። መብዛሕቲና ከዓ ክይፎቶና ደቡብ ክድና። ብዙሕ እልፊ ብዙሕ ረኣና። መብዛሕቲኦም ደቂ ዓደይ እውን ኣብ ዓዶምን ደብሮምን ምቅባር እኳ ኣረሞም። ብውዲት ደቡባውያንን ብዕሽነትና ኣነ እውን ኣንፃር ኣወይ እንትገጥም ቆሰልኩ። ግን ኣነ ዕድለኛ እዩ፤ ኣብ ዓደይ ብህዝበይ ተበኽሊይ ኣብታ ጅግንነት ዝፈፀምኩላ ዓድዋ እንዳ ኣባ ገሪማ ቤተ ክርስቲያን ዓረፍኩ። እቲ ኣብ ጉዕዞና ዝተፈፀመ ስሕተት ግን ካብቲ ፀርፊ ብላዕሊ የጉህየኒ! የሕርረኒ እውን። ደቅናን ደቂ ደቅናን እውን ልዕሊ ሚኢቲ ዓመት ከም ዝሰቐዩ እንዳተርኣየኒ ብመንፈሰይ እውን ምብስጫው ዝገድፈኒ ኣይመስለኒን።

የቕንዩለይ